

УНИВЕРЗИТЕТ ПРИВРЕДНА АКАДЕМИЈА У НОВОМ САДУ

НАЗИВ ФАКУЛТЕТА

ОБРАЗАЦ ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ -обавезна садржина-

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију</p> <p>Одлуком Наставно–научног већа Правног факултета за привреду и правосуђе број 8/5 од 29. јуна 2015. године, одређена је Комисија за оцену докторске дисертације за јавну одбрану Fathije Abdulalam Ibn Arabi под називом „Кривична дела илегалне миграције и кривично-правни начини реакције“. Докторска дисертације је пријављена.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1.) Др Љубо Пејановић, ванредни професор, ужа научна област менаџмент цивилне безбедности, изабран у звање ванредног професора 2013. године на Универзитета Унион у Београду, запослен је на Високој школи за правне и пословне студије др Лазар Вркатаић у Новом Саду, председник комисије</p> <p>2.) Др Милош Марковић, ванредни професор, ужа научна област кривичноправна, изабран у звање ванредног професора 2013. године на Правном факултету Универзитета Привредна академија у Новом Саду, где је и запослен, члан комисије</p> <p>3.) Др Иван Јоксић, ванредни професор, ужа научна област кривичноправна, изабран у звање ванредног професора 2015. године на Правном факултету Универзитета Привредна академија у Новом Саду, где је и запослен, члан комисије - ментор</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Fathija Abdulalam Ibn Arabi</p> <p>2. Датум рођења, општина, Република: 28.09.1972. године, Zwaga, Либија</p> <p>3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 27.05.2010. године, Правни факултет Терхуни, Универзитет Елмергиб</p> <p>4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Област међународне стратегије</p> <p>5. Радно искуство: Кандидаткиња није запослена</p> <p>6. Публиковани радови по категоријама: Кандидаткиња је објавила више научних и стручних радова из области кривичног и међународног јавног права у својој матичној држави. Радови су објављивани у научним и стручним часописима у Либији. У Србији је кандидаткиња написала два научна рада од тога је један објављен а други је у штампи, с тим што је кандидаткиња уредно доставио потврду уредништва. То су следећи радови:</p> <ol style="list-style-type: none">Fathija Abdulalam Ibn Arabi: „Илегалне миграције становништва у Либији“, часопис <i>Право-теорија и пракса</i>, бр. 4-6,/15, вол. 32, стр. 61-74, Нови Сад;Mohamed Abdolgader Musbah Shiklaf, Mohamed A. M. Sharef, Fathija Abdulalam Ibn Arabi: „Појам и значење перемпторних норми у међународном праву“, часопис <i>Право-теорија и пракса</i>, достављена потврда да ће рад бити објављен у наредном броју часописа.

III НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Кривична дела илегалне миграције и кривично-правни начини реакције

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.

УВОД**I ГЛАВА****ИЛЕГАЛНА МИГРАЦИЈА**

1. Појам миграција
2. Међународна миграција
3. Врста миграције

II ГЛАВА**РАЗЛОЗИ ИЛЕГАЛНЕ МИГРАЦИЈЕ ИЗ АФРИКЕ ДО ЕВРОПЕ**

1. Политички разлози
2. Економски разлози
3. Социјални разлози
4. Демографски разлози
5. Последице илегалне миграције

III ГЛАВА**МЕЂУНАРОДНЕ СТРАТЕГИЈЕ ПРЕДУЗЕТЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА МИГРАЦИЈЕ**

1. Међународне мере
2. Став и мере Европске заједнице
3. Мере предузете од стране Северноафричке државе

IV ГЛАВА**СПРОВЕДЕНО ИСТРАЖИВАЊЕ МИГРАЦИЈЕ**

1. Дефинисање предмета и циља истраживања
2. Методолошки оквир
3. Формулисање и образложење опште и посебних хипотеза
4. Представљање резултата истраживања
5. Закључци и предлози „*de lege ferenda*“

ЗАВРШНА РАЗМАТРАЊА**ЛИТЕРАТУРА****САДРЖАЈ**Број страница **280**Број основних поглавља **4**Број подпоглавља **15**

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У раду се обрађује тема илегалних миграција становништва и начини кривично-правне реакције у Либији и Србији. Структура рада је заснована на подели материје у оквиру четири основна поглавља. Анализирају се предности и недостаци кривичноправне заштите жртава илегалних миграција. Саставни део рада су резултати истраживања који су приказани бројчано и путем фотографија које су пропраћене адекватним коментарима. Значајан део рада обухвата приказ постојећег стања у Либији изазваног ратним дешавањима. Констатује се одсуство било какве државне контроле у кретању становника, што отвара могућности за различите врсте злоупотреба. Посебан део рада обухвата приказ начина кривичноправне заштите људи од илегалних миграција у кривичном законодавству Србије.

Рад започиње са уводним излагањима у коме се наводе основна питања која ће бити обрађена. Као главни разлог илегалне миграције младих из Африке у Европу наводи се политичка нестабилност већине афричких држава, недостатак мира и безбедности и ширења сиромаштва међу афричком популацијом. Отуда илегални мигранти користе обале Марока, Туниса, Либије, Алжира, и Мауританије за прелазак на јужне обале Европе. Земље арапског магреба данас су постале центар за илегалне миграције до југа Европе, а посебно до Италије, Француске и Шпаније.

Прва глава садржи уопштено излагање о миграцијама које је базирано на либијским правним изворима. Најпре се даје појам и значење миграције са аспекта свих важнијих теоретичара у праву и политикологији. У том смислу се наводе четири главна типа миграције: 1. сезонска људска миграција, обично везана уз пољопривредне делатности или годишње одморе; 2. миграција од руралних према урбаним подручјима, обично везана за земље у развоју које пролазе кроз процес индустријализације и урбанизације; 3. миграција од урбаних према субурбаним подручјима, обично везана за развијене земље и мотивисана високим трошковима живота и нижим квалитетом живота у градским центрима, позната као субурбанизација; 4. међународна миграција. Сваки од ових типова миграције се детаљно анализира у наставку текста.

У другој глави се указује на разлоге илегалне миграције из правца Африке према Европи. Реч је о четири врсте разлога који опредељујуће утичу на појаву миграција. То су: 1. Политички разлози; 2. Економски разлози; 3. Социјални разлози; 4. Демографски разлози. Сваки од ових разлога се засебно образлажу са аспекта стања илегалних миграција у Либији. Њихов редослед је циљано постављен тако што се апострофира важност политичких разлога, па затим и свих осталих. Последице илегалне миграције се обрађују на крају ове главе. То се чини на начин који омогућава квалитативно разликовање утицаја појединих разлога на актуелно стање у Либији и другим афричким државама.

Трећа глава обухвата област међународних стратегија на подручју сузбијања илегалних миграција. Под тим се подразумева више различитих активности које међународна заједница предузима у циљу превенирања будућих миграција. То се чини у оквиру ОУН и других међународних организација које се, између осталог, баве проблематиком илегалних миграција. Након тога се разматрају активности Европске заједнице на подручју илегалних миграција према европским државама. Посебно се указује на мере које предузимају поједине северноафричке државе у сфери илегалних миграција. У овом делу се кандидаткиња користи информацијама до којих је дошла у својој матичној држави – Либији.

Четврта глава садржи резултате до којих се дошло током спроведеног истраживања. Под тим се подразумева: 1. Дефинисање предмета и циља истраживања; 2. Методолошки оквир; 3. Формулисање и образложење опште и посебних хипотеза; 4. Представљање резултата истраживања. У оквиру дефинисања истраживања представљају се оквири будућег истраживања спроведеног у Либији. То је могуће постићи избором подесног методолошког оквира који омогућава адекватан приступ предметној проблематици. Поред метода пристуних у правној науци користе се и социолошке, статистичке и методе анализе садржаја. Након тога се примењује систематски метод како би се систематизовала целокупна грађа до које је кандидаткиња дошла током истраживања.

У оквиру закључних разматрања наводе се и предлози „*de lege ferenda*“.

На самом крају рада кандидаткиња износи свој завршни осврт и попис коришћене (домаће и иностране) литературе коју чини преко 200 извора (књиге, часописи, билтени судске праксе, новине, научни радови и др.). У раду је приказан значајан број фотографија са сценама страдања људи који су услед илегалних миграција постали жртве трговине људима. Реч је о снимцима које су сачинили и објавили званични државни органи у Либији.

VI ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Кандидаткиња, у оквиру закључних разматрања, наводи резултате спроведеног истраживања на територији Либије. Они се односе на све важније моменте у вези са илегалним миграцијама, почев од миграната, људи који организују њихов превоз и прихват, као и различите криминалне групе које користе овакву ситуацију како би трговином људима остварили значајне профите. Указује се на психолошке моменте на бази утврђивања злочиначке намере кријумчара која треба да буде у блиској вези са злочиначком намером мигранта. То практично значи да мигрант треба да има намеру да илегално емигрира у неку земљу, која за мигранте представља циљану земљу. Након тога, у кријумчару се рађа злочиначка намера, на основу намере мигранта да испуни сопствени циљ. Због тога се на самом почетку истраживања наглашава неопходност елемента претпоставке, а то је постојање илегалног мигранта, чега кријумчар мора бити свестан током почињења кривичног дела кријумчарења миграната.

Такође се истражује веза која постоји између намере мигранта и намере кријумчара, ако је намера мигранта да пређе политичке границе у сврхе тероризма у циљаној земљи, то поништава намеру кријумчара у кривичном делу кријумчарења илегалних миграната што онда представља дилему при правном формулисању деловања кријумчара. Према мишљењу саме кандидаткиње, претходно наведена дилема произилази из грешке у називу Закона о борби против илегалних миграција. Такође, дефиниција илегалног мигранта представља отежавајућу околност за тумачење законских текстова. Било би боље да је ово кривично дело названо кривичним делом кријумчарења људи, без обзира на намеру особе која је предмет кријумчарења. Тако би злочиначка намера кријумчара била независна од злочиначке намере мигранта, јер њихове последице у овом кривичном делу нису исте. Прелазак границе се сматра почетком извршења кривичног дела у целости, кршењем суверенитета државе и пробијањем њених граница.

Уз злочиначку намеру, која садржи два елемента, знање и вољу, кривично законодавство наводи да кријумчар треба да има и конкретну злочиначку намеру приликом почињења овог кривичног дела, а то је материјална или нематеријална корист за себе или другог, директна или индиректна. То се може закључити на основу текста члана 4 закона број 19 за годину 1378. по хиџри, у коме пише да се: „кажњава затвором на период не дужи од годину дана и новчаном казном од најмање пет хиљада динара, а највише десет хиљада динара, свако ко ради остваривања своје или туђе, материјалне или нематеријалне користи, директно или индиректно, почини неко од кривичних дела у вези са илегалним миграцијама...“. На основу цитираног члана, закључује се присуство блажности код законодавца који за кривична дела, која обухватају илегалне миграције, не предвиђа строге казне.

Закључује се да недостатак конкретне злочиначке намере код кријумчара, у виду остваривања профита у било ком облику, доводи до промене правног гледишта на статус кријумчара, те би од оригиналног починиоца кривичног дела илегалних миграција, он постао саучесник у помагању мигранту у чину илегалне миграције. Дакле, овде се указује на допринос жртве извршењу кривичног дела илегалне миграције, чему се у пракси недовољно поклања пажња. У пракси кандидаткиња је успела пронаћи случајеве у којима је покренут кривични поступак против мигранта који иницирао вршење овог кривичног дела.

Закључна разматрања самог истраживања указују на однос организованог криминала и кривичних дела која обухватају илегалне миграције. У том смислу кандидаткиња истиче „сигурно је да уврштавање дела илегалних миграција у међународни организовани криминал није ништа друго до показатељ да оно што ово дело издваја од других дела, дела локалног карактера, јесте чињеница да оно самом својом природом проширује поље свога деловања, и у свом најпростијем облику обухвата само две области, док у пуном капацитету далеко превазилази те оквире. Да би се извршило ово дело мора постојати блиска сарадња већег броја особа од којих свака има своју улогу“.

Добијени резултати су засновани на подацима до којих је кандидаткиња дошао током истраживања, па у том смислу представљају оригинални допринос бољем разумевању илегалних миграција у светлу догађаја у Либији и другим околним државама. Вредност добијених података се огледа у њиховом приказивању у форми посебних проблема, које прате визуелни прикази жртава (миграната), те навођење коментара који су у функцији објашњења узрока, услова, последица и облика испољавања илегалних миграција у Либији. У резултатима истраживања су приказани материјални фактори који условљавају покретање становништва независно од ратних дешавања. Под тим се подразумевају неповољне економске прилике становништва које излаз тражи у мигрирању у богатије државе. Закључује се да и ови фактори имају важну улогу у покретању процеса илегалних миграција, не само у Либији, већ и у другим афричким државама. О томе се у јавности мало говори јер се илегалне миграције претежно везују за ратна дешавања, терористичке акте, међуетничке и међуплеменске сукобе, политичке сукобе и државне преврате и др.

VII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА	
Истраживање је спроведено на систематичан начин уз обилато коришћење доступних научних и стручних извора. Оно је обухватило проблематику илегалних миграција у Либији и њиховом преливању на подручју Европе. Систематика рада је омогућила потпунији увид у целокупно штиво. Коришћени методолошки оквир је прилагођен потреби систематског проучавања илегалних миграција и облика кривично-правне реакције у праву Либије и Србије. Рад је добио научну физиономију и вредност оличену у великом броју коришћених референтних извора.	
VIII КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:	
1.	Дисертација је урађена у складу са пријавом уз одређена одступања која су условљена одабраном темом. Под тим се подразумева прилагођавање дисертације резултатима до којих је кандидаткиња дошла током истраживања илегалних миграција.
2.	Дисертација садржи све битне елементе неопходне за ову врсту рада.
3.	Дисертација представља оригиналан допринос науци јер обухвата истраживање института илегалних миграција у два потпуно одвојена правна система односно кривична законодавства Либије и Србије.
4.	На основу целокупног садржаја дисертације нису уочени недостаци који би утицали на одлуку комисије о њеном прихватању и позитивном вредновању.
IX ПРЕДЛОГ:	
На основу укупне оцене дисертације, Комисија предлаже:	
Имајући у виду предмет докторске дисертације, садржај и примењивост резултата истраживања, коришћени методолошки приступ, постављене хипотезе, научни и стручни допринос Комисија предлаже Наставно-научном већу Правног факултета за привреду и правосуђе у Новом Саду да прихвати Извештај о позитивној оцени докторске дисертације кандидаткиње Fathija Abdusalam Ibn Arabi , под насловом „ Кривична дела илегалне миграције и кривично-правни начини реакције “ и предложи Сенату Универзитета Привредна академија у Новом Саду да се исти усвоји и одобри јавна одбрана.	
ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ	
1. Проф. др Љубо Пејановић <hr/> 2. Проф. др Милош Марковић <hr/> 3. Проф. др Иван Јоксић <hr/>	
НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.	